6. Učební osnovy

Učební osnovy V.

Předmět	Stránka
Dějepis	**2**
Občanská výchova	**14**
Fyzika	**42**
Chemie	**57**
Přírodopis	**65**
Zeměpis	**82**

Vzdělávací oblast:
Člověk a společnost

Vzdělávací obor:
Dějepis

Název vyučovacího předmětu:

DĚJEPIS

Časová dotace:

ročník	6.	7.	8.	9.
počet hodin v týdnu	2	2	2	2
žáci DPN	2	2	1	1

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět DĚJEPIS přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Posláním je kultivace historického vědomí. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší společnosti. Učí žáky rozvíjet vlastní historické vědomí, vnímání obrazu hlavních vývojových linií. Žáci získávají orientaci v historickém čase a učí se pochopit souvislosti dějinných událostí a procesů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí.

Formy a organizace výuky:

Žáci pracují ve třídě a v počítačové učebně s využíváním výukových programů, různých forem práce a s využitím dostupných vyučovacích pomůcek. Hojně se využívají názorné pomůcky a video ukázky. Důsledně se přistupuje ke každému žáku individuálně.

Průřezová témata:

Ve výuce předmětu dějepis nejsou zařazena průřezová témata.

Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:

Kompetence k učení
- zadáváme úkoly, při kterých žáci vyhledávají, kombinují a využívají informace z různých zdrojů
- vedeme žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- vedeme k zamyšlení nad historickým vývojem

Kompetence k řešení problémů
- zařazujeme rozmanité aktivity
- zařazujeme metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vedeme žáky ke kritickému myšlení a logickému uvažování
- učíme žáky vyhledávat informace vhodné k řešení problému, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívat získané vědomosti a dovednosti

Kompetence komunikativní
- vedeme žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování
- vedeme žáky k práci s různými typy textů
- požadujeme od žáků účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat
- využíváme informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní výuku

Kompetence sociální a personální
- vytváříme příznivé klima třídy
- dodáváme žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům při činnostech pomáháme
- přispíváme k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy

Kompetence občanské
- vedeme žáky k ohleduplnosti
- motivujeme žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstujeme v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Kompetence pracovní
- umožňujeme žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vyžadujeme dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků

Kompetence digitální
- vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy;
- seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení;
- klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, učíme je odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí
- webová aplikace HISTORYLAB

Dějepis 6. ročník

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ČLOVĚK V DĚJINÁCH			
Žák: Uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků Uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány Orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	Žák: - osvojí si práci s časovou přímkou - osvojí si základní periodizaci dějin - dokáže pracovat s pojmy prostor, čas - uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti - pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány, rozpozná vývojová stadia člověka	Význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny Historický čas a prostor Význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách Historický čas a prostor	
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI			
Žák: Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu Objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	Žák: - seznámí se se způsoby obživy a soužití lidí pochopí podmínky a důsledky přechodu k zemědělství - pochopí podmínky vzniku řemesel - pochopí důsledky oddělení řemesel od zemědělství jako podmínky pro rozvoj obchodu	Člověk a lidská společnost v pravěku	

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY			
Žák: Rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	Žák: - chápe souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých států	Nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz	
Uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	- uvědomuje si prolínání kulturních vlivů - uvědomuje si nerovnoměrnost vývoje v jednotlivých oblastech světa, chápe kulturní rozmanitost světa	Nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz	
Demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství	- seznamuje se s projevy náboženských představ - chápe přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury	Antické Řecko a Řím	
Porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	- chápe podstatu antické demokracie - uvědomuje si význam křesťanství pro vznik raně feudálních států	Střední Evropa a její styky s antickým Středomořím	

Dějepis 7. ročník

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA			
Žák: Popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	Žák: - seznámí se s uspořádáním společnosti raně feudálního státu, formování národních států - uvědomí si obohacení Evropy kulturními podněty z Orientu	Nový etnický obraz Evropy Utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj Struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev Islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)	
Objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	- seznámí se s rozmachem českého státu a jeho významem ve střední Evropě - seznámí se s problémy, které vedly ke kritice církve a vyústily v českou reformaci	Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě	
Vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	- chápe úlohu křesťanství a víry	Křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy	

Ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	- uvědomuje si duchovní odkaz patronů českých zemí	Kultura středověké společnosti - románské a gotické umění a vzdělanost	
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY			
Žák: Vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	Žák: - vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	Antika – antický ideál	
Vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	Renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou	
Popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	- popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	Zámořské objevy a počátky dobývání světa	
Objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	Český stát a velmoci v 15. – 18. století	
Objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	Třicetiletá válka – příčiny, důsledky	
Rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a příklady významných kulturních památek	Renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou	

Dějepis 8. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
MODERNIZACE SPOLEČNOSTI			
Žák Vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti Objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě Porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	Žák: - osvojí si periodizaci novověku - seznámí se s pojmy humanismus, renesance a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí - poznává důvody a význam objevných plaveb a důsledky pronikání evropských civilizací do nově objevených zemí - seznámí se s pojmem reformace, jejími příčinami a cíli - chápe podstatu pojmů absolutní moc, absolutismus - učí se chápat postavení českých zemí v habsburské monarchii i v podmínkách Evropy - rozdělení na katolický reformační blok - chápe důsledky náboženské nesnášenlivosti	Revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA Národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa	

Vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	- seznámí se s příčinami a průběhem českého národního obrození - uvědomí si význam obrozeneckých snah významných osobností - uvědomí si dokončení boje jednotlivých skupin jako předpoklad ustavení moderních politických stran - chápe emancipační hnutí českého národa jako výrazný projev dané doby (snaha ohrožující existenci mnohonárodnostní monarchie) - seznámí se s úsilím o vytvoření jednotlivých národních celků - chápe historický rozměr pojmu rasismus	Kulturní rozrůzněnost doby Konflikty mezi velmocemi, kolonialismus	

Dějepis 9. ročník

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
MODERNÍ DOBA			
Žák: Na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	Žák: - chápe 1. polovinu 20. stol. jako období dvou nejničivějších světových válek - chápe okolnosti vzniku samostatné ČSR, její vnitřní a zahraniční situaci v období první republiky - uvědomí si změnu mezinárodněpolitických vztahů vznikem komunistického režimu, totalitarismu a vypjatého nacionalismu	První světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky Druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války	
Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	- uvědomí si souvislost mezi nepříznivým stavem ekonomiky a tendencí řešit problémy extrémními způsoby - ustavení demokratického režimu	Mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech	
Charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	- chápe historický rozměr pojmů nacionalismus, extremismus, agrese - vnímá rozmanitost projevů kultury a přínos národní a evropské kultury k tomuto odkazu	Totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět	
Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	- chápe možnost různé interpretace historických faktů a nutnost kritického přístupu k interpretacím	Antisemitismus a rasismus	

Zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	- seznámí se s vnitřní a zahraniční politikou ČSR v období druhé republiky, protektorátu - seznámí se s postavením ČSR v mezinárodních souvislostech	Nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy	
ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT			
Žák: Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků	Žák: - chápe vznik a problémy existence bipolárního světa - učí se chápat postupný rozpad východního bloku rozkladem komunistických systémů	Studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření Vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky	
Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	Vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)	

Posoudí postavení rozvojových zemí	- posoudí postavení rozvojových zemí	Rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět	
Prokáže základní orientaci v problémech současného světa	- hrozba terorismu - ujasnění si začlenění ČR do integračního procesu (vstup do EU)	Problémy současnosti Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava	

Vzdělávací oblast:
Člověk a společnost, Člověk a zdraví

Vzdělávací obor:
Výchova k občanství, Výchova ke zdraví

Název vyučovacího předmětu:

OBČANSKÁ VÝCHOVA

Časová dotace:

ročník	6.	7.	8.	9.
počet hodin v týdnu	1	1	1	1
žáci DPN	1	1	1	1

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět OBČANSKÁ VÝCHOVA je integrovaný předmět, který v sobě zahrnuje i témata Výchovy ke zdraví. Výchova k občanství v sobě zahrnuje témata, která komplexně rozvíjejí osobnost dítěte, pochopení jeho postavení v různých typech kolektivu, respektování odlišností různých společenských slupin. Dále je cílem uvědomit si hodnotu domova, vlasti a kulturního dědictví. Důraz je také kladen na porozumění základních lidských práv a jejich zpoplatňování v občanském životě. Dalším cílem je vést žáky k úctě k životu a odpovědnosti za své zdraví. Nedílnou součástí je snaha o rozvoj samostatně uvažujícího jedince, který je schopen si poradit v různých životních situacích.

Formy a metody realizace:

Výuka probíhá v klasických učebnách školy formou výkladových hodin propojených s diskusemi a debatami, dále využívá počítačovou učebnu, audio a video nahrávky. Také spojuje teorii s praxí návštěvami výstav, zapojením se do soutěží, projektů a jiných zajímavých možností, jak oživit výuku a přiblížit žákům skutečný život kolem nich.

Průřezová témata:

Ve výuce předmětu občanská výchova jsou zařazena následující průřezová témata:

Výchova demokratického občana (VDO)

- občanská společnost a škola (VDO/TO1)
- občan, občanská společnost a stát (VDO/TO2)
- formy participace občanů v politickém životě (VDO/TO3)
- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (VDO/TO4)

Multikulturní výchova (MKV)

- multikulturalita (MKV/TO4)
- princip sociálního smíru a solidarity (MKV/TO5)

Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- podněcujeme žáky k výběru a využití vhodných způsobů a metod pro efektivní učení
- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- nacvičujeme s žáky běžnou komunikaci s úřady
- nacvičujeme chování v krizových situacích

Kompetence k řešení problémů

- podněcujeme žáky, aby přistupovali k řešení problému tvořivě, vyhledávali vhodné informace, pracovali s nimi a nalézali řešení
- klademe otevřené otázky
- spoluvytváříme pravidla práce v týmu

Kompetence komunikativní

- umožňujeme žákům využívat ke komunikaci vhodné technologie
- máme zájem o náměty, názory, zkušenosti žáků
- podněcujeme žáky k argumentaci
- využíváme získané komunikativní dovednosti k vytváření potřebných vztahů

Kompetence sociální a personální
- vytváříme prostředí pro spolupráci v týmu
- vedeme žáky k hodnocení své práce i práce ostatních
- ukazujeme žákům, jak přivolat pomoc v případě ohrožení
- vedeme žáky k soužití a spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence občanské
- předkládáme žákům základní práva a povinnosti občanů a vyžadujeme jejich dodržování
- vedeme žáky k respektování názorů ostatních
- formujeme u žáků volní a charakterové rysy
- posilujeme sociální chování a sebeovládání žáků
- požadujeme, aby si žáci uvědomovali význam zdravého životního stylu a podíleli se na ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní
- vedeme žáky k efektivitě při organizování vlastní práce
- vytváříme u žáků zdravou sebedůvěru
- napomáháme žákům podle potřeby dojít ke správnému řešení
- vedeme žáky ke správnému způsobu používání techniky

Kompetence digitální
- vedeme žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- vedeme žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě
- podporujeme utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí
- podporujeme rozvíjení digitálních kompetencí prostředky a technologiemi, které jsou vhodné pro výchovu ke zdraví
- vedeme žáky k poznání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti výchovy ke zdraví, k běžnému využívání digitálních technologií pro zaznamenání, ukládání a vyhodnocování dat, které jim umožní vhodně utvářet jejich denní režim a rozhodovat se v situacích podporujících i ohrožujících zdraví
- vedeme žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím digitálních technologií a cílenému snižování rizik souvisejících se ztrátou soukromí a osobního bezpečí při nedodržení pravidel komunikace

Občanská výchova 6. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI			
Žák: Objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	Žák: - vyjmenuje státní symboly ČR a dokáže říci, kde a jak se používají - seznámí se s pojmem suverenita státu - přiblíží historii našich státních symbolů - orientuje se v kalendáři, chápe původ významných dní a svátků - uvádí významné osobnosti českých dějin, nositele Nobelovy ceny	Naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku	VDO/TO1 občanská společnost a škola
Rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	- vysvětlí vlastními slovy, co rozumí pod pojem domov, vlast a vlastenectví - odlišuje vlastenectví a kosmopolitismus - seznámil se s pojmem nacionalismus, šovinismus, rasismus a uvádí příklady takového chování z médií i vlastních zkušeností - chápe nebezpečnost takového chování a odsuzuje ho - objasní, proč je třeba respektovat jiné národy a národnosti	Naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny	
Rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	- na příkladech hledá příčiny sociální nerovnosti lidí - vyjmenuje různá postižení lidí a zamýšlí se nad jejich problémy	Lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita,	

	- uvádí příklady potřebných lidí ve společnosti a způsoby, jak jim může pomoci i nezletilá osoba - vysvětlí pojem solidarita vlastními slovy - vysvětlí pravidla bezpečného chování	pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti Vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti Zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování;	
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ			
Žák: Respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě Vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	Žák: - dodržuje domluvená pravidla společenského chování a hygienické normy - zaujímá tolerantní postoje k lidem - respektuje odlišnosti osob - vybírá si pozitivní vzory chování	vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek	

Občanská výchova 7. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI			
Žák: Kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	Žák: - sleduje a porovnává informace v různých druzích masmédií - zaměří se na kritické hodnocení reklam, především na tabákové výrobky, alkohol a nezdravou stravu - zkoumá způsoby, jak reklama působí na člověka, především její zaměření na děti a mládež - snaží se postupně vytvářet psychickou odolnost vůči propagandě - přemýšlí o skrytém účelu reklamy a manipulace	Kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia	VDO/TO2 občan, občanská společnost a stát
Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích	- rozlišuje, které projevy chování lidí můžeme považovat za společensky vhodné a které nikoli - uvažuje, jaký význam má pro život společnosti i jednotlivce dodržování společenských norem - nacvičuje formou situačních her vhodné způsoby chování v případě neshod s druhými lidmi (odmítnutí návykové látky…)	Vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti	

Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	- vysvětlí pojem tolerance, národnostní menšina - vyjmenuje národnostní menšiny v ČR a seznámí se stručně s jejich historií - uvádí příklady kulturních i jiných odlišností života menšin, vysvětlí jejich původ - na vlastních zkušenostech dokazuje potřebnost tolerantního přístupu k odlišným lidem	Lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti Zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování	
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ			
Žák: Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	Žák: - rozlišuje pojmy majetek, vlastnictví a spoluvlastnictví - vysvětlí, jak vlastnictví vzniká a zaniká, jak ho chrání zákony - rozlišuje různé druhy majetku a formy vlastnictví, uvádí příklady - chápe rozdíl mezi legálně a nelegálně získaným majetkem, aktivními a pasivními zdroji majetku - seznámil se s pojmy právnická a fyzická osoba vlastníka, sociální spravedlnost - rozezná odlišnosti v zacházení s veřejným a soukromým vlastnictvím a ve způsobech jeho využívání - uvádí důležité oblasti, kam rodina směřuje své výdaje	Majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví Hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing	

	- na příkladech zjišťuje, z čeho vzniká rodinný rozpočet a jak správně má fungovat		
Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	Majetek, vlastnictví - hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	
Vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je použít	- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí	Banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	
Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje - uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	Majetek, vlastnictví - hospodaření s penězi,	
Na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - ukáže na příkladu tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - popíše vliv inflace na hodnotu peněz - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých	Majetek, vlastnictví - hospodaření s penězi,	

	- oblastí stát směruje své výdaje - uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané		
Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu	- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb - uvede příklady jejich součinnosti	Hospodaření – rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní	
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO			
Žák: Rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	Žák: - uvažuje o pojmu stát a odhaduje jeho stáří a příčiny vzniku - seznámí se s definicí státu a jeho hlavními znaky - vyjmenuje základní historické typy států a spojuje je s konkrétními příklady - porovnává různé formy určitých historických typů států podle uvedených znaků a zamýšlí se nad jejich přednostmi a nedostatky - uvádí různé formy současných států s konkrétními příklady ze světa (republika, monarchie) - vysvětlí rozdíl mezi demokracií a diktaturou	Právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce	
Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	- seznámí se s dělbou moci v ČR na zákonodárnou, výkonnou a soudní - přiřazuje k jednotlivým složkám orgány a instituce, které tuto funkci vykonávají	Státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly	

	- vysvětluje, jaké úkoly plní jednotlivé orgány, co spadá do jejich pravomoci - dokáže zjistit, které instituce nebo orgány státní moci sídlí v jeho městě a kraji a jména hlavních představitelů našeho státu		
Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	- seznamuje se s pojmem demokracie a aplikuje ho na principy řízení našeho státu - uvažuje nad jeho výhodami a porovnává je s jinými způsoby řízení států ať už v historii nebo v současnosti ve světě - dokáže vyjmenovat hlavní politické strany v ČR a jejich představitele - zjistí, které politické strany v současné době patří mezi parlamentní - rozlišuje horní a dolní komoru Parlamentu ČR, jejich odlišnosti a funkce - chápe způsob vzniku vlády ČR a její složení (ministerstva)	Principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam	
Vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	- objasní vlastními slovy smysl voleb do zastupitelstev - seznámí se s volebním systémem v ČR (obou komor Parlamentu ČR, obecních a krajských zastupitelstev, volbou prezidenta) - vysvětlí vlastními slovy základní znaky volebního práva	Principy demokracie – význam a formy voleb do zastupitelstev	

	(všeobecné, rovné, přímé, s tajným hlasováním, aktivní, pasivní) - uvažuje nad souvislostmi mezi výsledky voleb do zastupitelstev a životem jejich rodin a jich samotných - diskutuje o právu jít volit nebo nevolit		
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ			
Žák: Vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	Žák: - diskutuje o problematice zdraví se svými vrstevníky - rozpozná vhodné a nevhodné chování a jeho důsledky - přijímá odpovědnost za své zdraví	Vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek Hodnota a podpora zdraví – celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie Podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví	

Občanská výchova 8. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ČLOVĚK JAKO JEDINEC			
Žák: Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	Žák: - zamýšlí se nad možnými nástrahami, které ho v dalších letech dospívání mohou potkat (návykové látky, HIV…)	Podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál	
Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	- hledá vztah mezi typem osobnosti člověka, sebehodnocením a pravděpodobností podlehnutí nástrahám	Vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení	
Kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	- uvádí a odsuzuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem, popíše možné důsledky nedodržování - uvádí příklady vhodného a nevhodného využití volného času - chápe šikanování i v souvislosti s vandalským chováním vůči majetku oběti - zvažuje změny chování v dospívání u sebe i druhých	Vnitřní svět člověka – stereotypy v posuzování druhých lidí	

Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	- hledá vztah mezi typem osobnosti člověka, sebehodnocením a pravděpodobností podlehnutí nástrahám - zamýšlí se nad možnými nástrahami, které ho v dalších letech dospívání mohou potkat (návykové látky, HIV…) - zamýšlí se nad problémem, že nelze pomoci závislému člověku s odvykáním proti jeho vůli a bez jeho spolupráce	Osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji	
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ			
Žák: Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	Žák: - seznámil se s pojmy právnická a fyzická osoba vlastníka, sociální spravedlnost - rozezná odlišnosti v zacházení s veřejným a soukromým vlastnictvím a ve způsobech jeho využívání - uvádí důležité oblasti, kam rodina směřuje své výdaje	Hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing	
Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	- na příkladech zjišťuje, z čeho vzniká rodinný rozpočet a jak správně má fungovat	Majetek, vlastnictví - hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	
Vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je použít	- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	Banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	

Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu	- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - ukáže na příkladu tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - popíše vliv inflace na hodnotu peněz - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje - uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	Majetek, vlastnictví - hospodaření s penězi, Majetek, vlastnictví - hospodaření s penězi,	
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO			
Žák: Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	Žák: - seznámí se s dělbou moci v ČR na zákonodárnou, výkonnou a soudní - přiřazuje k jednotlivým složkám orgány a instituce, které tuto funkci vykonávají - vysvětluje, jaké úkoly plní jednotlivé orgány, co spadá do jejich pravomoci - dokáže zjistit, které instituce nebo orgány státní moci sídlí v jeho městě a kraji a jména hlavních představitelů našeho státu	Státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly Právní řád ČR a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů Protiprávní jednání a postihy protiprávního jednání	VDO/TO3 formy participace občanů v politickém životě

Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	- seznamuje se s pojmem demokracie a aplikuje ho na principy řízení našeho státu - uvažuje nad jeho výhodami a porovnává je s jinými způsoby řízení států ať už v historii nebo v současnosti ve světě - dokáže vyjmenovat hlavní politické strany v ČR a jejich představitele - zjistí, které politické strany v současné době patří mezi parlamentní - rozlišuje horní a dolní komoru Parlamentu ČR, jejich odlišnosti a funkce - chápe způsob vzniku vlády ČR a její složení (ministerstva)	Principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam	MKV/TO5 princip sociálního smíru a solidarity
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ			
Žák: Vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	Žák: - vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím - vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví - posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých - vyvozuje z různých způsobů chování lidí osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	Výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota Tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny,	

		otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim	
Usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	- přijímá odpovědnost za své zdraví - uvede základní lidské potřeby do souvislosti se zdravím - má vytvořen svůj žebříček hodnot - uvědomuje si souvislost mezi zdravím a kvalitou prostředí	Celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie	
Dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky Uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	- chápe vliv zdravého způsobu života na zdraví jedince - vyjmenuje civilizační choroby a prevenci - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami	Podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví Stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti	

Občanská výchova 9. ročník ZŠP

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ČLOVĚK, STÁT A HOAPODÁŘSTVÍ			
Žák: Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	Žák: - seznámil se s pojmy právnická a fyzická osoba vlastníka, sociální spravedlnost - rozezná odlišnosti v zacházení s veřejným a soukromým vlastnictvím a ve způsobech jeho využívání - uvádí důležité oblasti, kam rodina směřuje své výdaje	Hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing	
Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	- na příkladech zjišťuje, z čeho vzniká rodinný rozpočet a jak správně má fungovat	Majetek, vlastnictví - hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	
Vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je použít	- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	Banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	
Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí	Majetek, vlastnictví - hospodaření s penězi,	

Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu	- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - ukáže na příkladu tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - popíše vliv inflace na hodnotu peněz - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje - uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	Majetek, vlastnictví - hospodaření s penězi,	
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO			
Žák: Přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	Žák: - seznámil se s Listinou základních práv a svobod a jednotlivými skupinami práv a svobod - diskutuje o hranici jednotlivých práv a o způsobu jejich uplatňování v souladu s právy druhých lidí - porovnává práva a svobody dospělých a dětí, chápe specifiku dětských práv - uvede některé dokumenty upravující lidská práva a práva dětí - pozná svá práva i povinnosti uvedená ve školním řádu a uvažuje o způsobech jejich uplatňování - vyhledává v informačních zdrojích aktuální příklady porušování lidských	Lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace Obrana státu	

	práv a práv dítěte a zamýšlí se nad jejich příčinami		
Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	- zkouší objasnit pojmy morálka a právo a jejich historii - uvádí příklady současné právní úpravy důležitých vztahů (manželství, partnerství, vlastnictví… - pochopí, jak naše zákony chrání vlastnická práva	Právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů	VDO/TO4 principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
Uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci	- vysvětlí rozdíl mezi krádeží a loupeží, podvodem, vydíráním - seznámil se s pojem přiměřená obrana majetku a diskutuje o ní - objasní, jak zákon chrání dědictví - popíše jednoduché způsoby nabytí majetku - uvádí vlastní příklady a zkušenosti s jednoduchými právními úkony týkající se majetku a vlastnictví - vysvětlí důsledky vyplývající z uzavření jednoduché smlouvy, např. koupě věci - uvádí příklady jednoduchých občanskoprávních vztahů z vlastní zkušenosti - zkouší kritizovat nedostatky v obchodně právních vztazích a hledá cesty k jejich nápravě	Právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů	

Dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	- dokáže vyjmenovat příklady zákonů, které musí dodržovat - chápe rizika, která mu hrozí při nedodržování těchto zákonů - uvádí příklady protiprávního jednání dětí i dospělých ve vztahu k vlastnictví - uvažuje nad společenskou nebezpečností různých protiprávních jednání a rozlišuje je - je seznámen s možnostmi postihu u nezletilých, zvláště s ohledem na majetkové přečiny - seznámil se s principem, že za děti zodpovídají jejich rodiče a tedy mohou být případně i potrestáni - seznamuje se se základními předpisy, které musí dodržovat při mimořádných událostech	Protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví	
Rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	- vyjmenuje hierarchii soudů - pochopí úlohu státního zastupitelství - dokáže uvést příklady činnosti notářství - uvádí příklady činnosti Policie ČR a Městské policie - odliší postavení Ústavního soudu a náplň jeho práce - uvažuje o nutnosti spolupráce různých orgánů právní ochrany	Právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady	

Rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	- uvádí příklady protiprávního jednání dětí i dospělých ve vztahu k vlastnictví - uvažuje nad společenskou nebezpečností různých protiprávních jednání a rozlišuje je - je seznámen s možnostmi postihu u nezletilých, zvláště s ohledem na majetkové přečiny - vysvětlí správný postup chování, poškodí-li cizí majetek a uvede různé možnosti jeho úhrady - zamýšlí se nad způsoby, jak se může i nezletilý podílet na úhradě škody majetku - ví o možnosti pojištění úhrady škody u bank - odsuzuje nelegální způsoby získávání majetku (krádež…) - uvádí příklady situací, ve kterých se nejčastěji setkáváme s porušováním základních lidských práv a svobod - objasní možné důsledky ohrožování nebo porušování základních lidských práv a svobod	Protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví	
	- chápe nebezpečnost všech forem šikanování, odsuzuje je a diskutuje o formách obrany proti ní	Protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů, porušování práv k duševnímu vlastnictví	
Diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání		

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT			
Žák: Popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Žák: - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR	MKV/TO4 multikulturalita
Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	- dokáže vyjmenovat hlavní současné ekologické problémy světa - uvažuje nad příčinami těchto problémů a zvažuje podíl lidské činnosti - uvádí možné důsledky světových ekologických problémů pro lidstvo a hledá možnosti nápravy a navrhuje řešení - sleduje informace o ekologických problémech a jednání v různých informačních zdrojích	Globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení	
Objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	- pochopí neoddělitelnost místních a světových globálních ekologických problémů - objasní, jak se může on sám podílet na zlepšení ekologické situace	Globalizace – projevy, významné globální problémy	

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ			
Žák: Uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	Žák: - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami - svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	Auto-destruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)	
Projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	- dobře posoudí vliv zdravého životního stylu na svůj rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity	

V souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování	- je seznámen s pravidly sexuálního soužití dvou osob - je si vědom nebezpečí promiskuitního chování	Seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování Ochrana před přenosnými chorobami, základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty Ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci	

Uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	- dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek - uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole - v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže, komunikace se službami odborné pomoci Bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení	
Samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	- na příkladech uvádí formy násilí, šikany, zneužívání… - ví, kde vyhledá pomoc v případě problému	Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže komunikace se službami odborné pomoci Psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu	

Respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	- optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	Dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny	
Respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	- přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování - poskytne pomoc v situacích úrazu a život ohrožujících stavů	Sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity Ochrana před přenosnými chorobami, základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty	

Dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami - svěří se se zdravotním problémem - v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc - posoudí škodlivost patologického chování - dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví ve školním prostředí	Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže komunikace se službami odborné pomoci Bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení	
Vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt - uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi - snaží se postupně vytvářet psychickou odolnost vůči propagandě a upřednostňuje vlastní kritický názor na nejrůznější oblasti života společnosti	Manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt Mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní	

		komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování Morální rozvoj – cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování	
Projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	- nacvičuje formou situačních her vhodné způsoby chování v případě neshod s druhými lidmi – např. způsoby odmítnutí nabízené návykové látky - projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech - v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti) Ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly obrany obyvatelstva, evakuace	
Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí		

Vzdělávací oblast:
Člověk a příroda

Vzdělávací obor:
Fyzika

Název vyučovacího předmětu:

FYZIKA

Časová dotace:

ročník	6.	7.	8.	9.
počet hodin v týdnu	1	1	1	1
	1	1	1	1

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět FYZIKA směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí. Vede k rozvíjení a upevňování dovedností pozorovat a měřit fyzikální veličiny. Učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi. Žáci si osvojují základní fyzikální pojmy. Žáci si osvojují nástroje, pomocí kterých mohou přírodní jevy sledovat, popisovat je, zaznamenávat, vyhodnocovat, případně je ovlivňovat. Žáci se učí poznatky a dovednosti vhodně uplatňovat v každodenním životě, případně ve svém budoucím povolání.

Formy a organizace výuky:

Žáci pracují ve třídě a v počítačové učebně s využíváním výukových programů, různých forem práce a s využitím dostupných vyučovacích pomůcek. Využívají se názorné pomůcky a video ukázky.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání: frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury, samostatné pozorování

Průřezová témata:

Ve výuce předmětu fyzika jsou zařazena následující průřezová témata:

Enviromentální výchova (ENV)

- základní podmínky života (ENV/TO2)

Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k vyhledávání, třídění a propojování informací
- vyžadujeme používání odborné terminologie
- vytváříme možnosti k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- vedeme žáky k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat

Kompetence komunikativní

- práci ve skupinách zakládáme na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- vedeme žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě

Kompetence sociální a personální

- využíváme skupinového vyučování
- vedeme žáky ke spolupráci při řešení problémů
- navozujeme situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků a pocitu zodpovědnosti
- vedeme žáky k ochotě pomoci druhému

Kompetence občanské
- vedeme žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- podněcujeme žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě

Kompetence pracovní
- vedeme žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

Kompetence digitální
- vedeme žáky k využívání digitálních technologií při pozorování fyzikálních jevů
- podporujeme využívání digitálních technologií při měření a zpracování naměřených dat
- vedeme žáky k využívání digitálních záznamů experimentů a vizuálních simulací k popisu a vysvětlení fyzikálních jevů
- učíme žáky řešit problémy sběrem a tříděním dat z otevřených zdrojů
- vedeme žáky k tomu, aby při týmové práci, při řešení problémů a při diskuzi o výsledcích úloh používali efektivně digitální komunikační prostředky, volili k tomu vhodné nástroje (zejména při distančním vzdělávání)
- vedeme žáky k tomu, aby své vytvořené nebo získané výukové materiály a záznamy o použitých zdrojích ukládali do svého elektronického portfolia k dalšímu využití při vzdělávání

Fyzika 6. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
LÁTKY A TĚLESA			
Žák: Změří vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	Žák: - rozlišuje látku a těleso, dovede uvést příklady látek a těles - správně používá pojem atom, molekula, iont - má představu o tom, z čeho se skládá atom	Skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou; difúze	
Uvede konkrétní příklady jevů charakterizujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	- popíše rozdíl mezi látkou pevnou, kapalnou a plynnou a vlastnosti, kterými se od sebe liší	Rozdělení látek na pevné, kapalné a plynné	
Předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	- ovládá značky a jednotky základních veličin - vyjádří hodnotu veličiny a přiřadí jednotku - změří délku tělesa, výsledek zapíše a vyjádří v různých jednotkách	Měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas	
Využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	- změří hmotnost pevných a kapalných těles na sklonných a rovnoramenných vahách a výsledek zapíše ve vhodné jednotce - změří objem kapalného a pevného tělesa pomocí odměrného válce a zapsat výsledek	Měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas	

	- změří teplotu pomocí teploměrů, určí rozdíl teplot z naměřených hodnot - předpoví, zda se délka či objem tělesa při změně teploty zvětší nebo zmenší - změří časový úsek pomocí stopek a orientuje se na ciferníku hodin		
POHYB TĚLES SÍLY			
Žák: Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu Využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	Žák: - rozpozná, zda na dané těleso působí síla a pomocí prodloužené pružiny porovná podle velikosti dvě působící síly - změří sílu siloměrem - užívá s porozuměním vztah mezi gravitační silou působící na těleso a hmotností tělesa - F=m.g při řešení jednoduchých úloh	Pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý Gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa	ENV/TO2 základní podmínky života
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE			
Žák: Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	Žák: - pochopí, že odpor vodiče se zvětšuje s rostoucí délkou a teplotou vodiče, zmenšuje se se zvětšujícím se obsahem jeho průřezu a souvisí s materiálem, ze kterého je vodič vyroben - správně sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod podle schématu - odliší zapojení spotřebičů v obvodu za sebou a vedle sebe	Elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač Bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními Výroba a přenos elektrické energie	

	- dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními, objasní nebezpečí vzniku zkratu a popíše možnosti ochrany před zkratem		
Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	Elektrický proud Elektrické napětí Odpor, vodiče	
Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	Elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla	

Fyzika 7. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
POHYB TĚLES SÍLY			
Žák: Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	Žák: - rozpozná, zda na dané těleso působí síla a pomocí prodloužené pružiny porovná podle velikosti dvě působící síly - změří sílu siloměrem	Pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý	
Využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	- užívá s porozuměním vztah mezi gravitační silou působící na těleso a hmotností tělesa - F=m.g při řešení jednoduchých úloh	Gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa	
Určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	- určí výpočtem i graficky velikost a směr výslednice dvou sil stejných či opačných směrů - určí pokusně těžiště tělesa a pro praktické situace využívá fakt, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese	Výslednice dvou sil stejných a opačných směrů	
MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN			
Žák: Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	Žák: - v jednoduchých případech určí velikost a směr působící tlakové síly	Hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem,	

	- užívá s porozuměním vztah mezi tlakem, takovou silou a obsahem plochy, na níž síla působí - vysvětlí vznik hydrostatického tlaku a s porozuměním používá vztah $p=h \rho g$ k řešení problémů a úloh	hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře Pascalův zákon – hydraulická zařízení Archimédův zákon – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách	
SVĚTELNÉ DĚJE			
Žák: Využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh Rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	Žák: - využívá poznatku, že se světlo šíří přímočaře, objasní vznik stínu - vyhledá hodnotu rychlosti světla v tabulkách pro vakuum a pro další optická prostředí - rozpozná ve svém okolí různé zdroje světla - rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo pouze odráží - využívá zákona odrazu světla na rozhraní dvou optických prostředí k nalezení obrazu v rovinném zrcadle - pokusně určí rozdíl mezi dutým a vypuklým zrcadlem a dokáže uvést příklad jejich využití v praxi	Vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích Zobrazení odrazem na zrcadle Vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; Zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); Rozklad bílého světla hranolem	

	- rozhodne na základě znalostí o rychlostech světla ve dvou prostředích, zda se světlo při přechodu z jednoho prostředí do druhého bude lámat ke kolmici nebo od kolmice - rozliší pokusně spojku a rozptylku, najde pokusně ohnisko tenké spojky a určí její ohniskovou vzdálenost - dokáže popsat, z čeho jsou složeny jednoduché optické přístroje a jak se využívají v běžném životě - porozumí pojmům krátkozrakost a dalekozrakost a způsobu nápravy těchto očních vad brýlemi - pokusně objasní rozklad bílého světla optickým hranolem, vysvětlí vznik duhy v přírodě		

Fyzika 8. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ENERGIE			
Žák: Využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	Žák: - z vykonané práce určí v jednoduchých případech změnu polohové a pohybové energie - je schopen porovnat pohybové energie těles na základě jejich rychlostí a hmotností	Formy energie – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrické energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením Přeměny skupenství – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny	
Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	- uvede výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	
ELEKTROMAGNETICKÉ DĚJE			
Žák: Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	Žák: - pochopí, že odpor vodiče se zvětšuje s rostoucí délkou a teplotou vodiče, zmenšuje se se zvětšujícím se obsahem jeho průřezu a souvisí s materiálem, ze kterého je vodič vyroben	Elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač Bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními	

	- správně sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod podle schématu - odliší zapojení spotřebičů v obvodu za sebou a vedle sebe a určí výsledné elektrické napětí, výsledný elektrický proud a výsledný odpor spotřebičů - dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními, objasní nebezpečí vzniku zkratu a popíše možnosti ochrany před zkratem	Výroba a přenos elektrické energie	
Rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	- objasní účinky elektrického proudu (tepelné, světelné, pohybové) - změří elektrický proud ampérmetrem a elektrické napětí voltmetrem - rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu	Elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor;	
Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	Elektrický proud Elektrické napětí Odpor, vodiče	
Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	Elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla	

ZVUKOVÉ DĚJE			
Žák: Rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku Posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	Žák: - určí, co je v jeho okolí zdrojem zvuku, pozná, že k šíření zvuku je nezbytnou podmínkou látkové prostředí - chápe odraz zvuku jako odraz zvukového vzruchu od překážky a dovede objasnit vznik ozvěny - využívá s porozuměním poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, kterým se zvuk šíří - rozumí pojmu hlasitost zvuku a má představu, jak hlasité jsou různé zdroje zvuku v jeho okolí - určí možnosti, jak omezit nepříznivý vliv nadměrně hlasitého zvuku na člověka	Vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu Vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu	
VESMÍR			
Žák: Objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	Žák: - popíše Sluneční soustavu - popíše dělení atmosféry Země - meteorologické jevy - ochrana ovzduší	Sluneční soustava – její hlavní složky; měsíční fáze	

Fyzika 9. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE			
Žák: Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	Žák: - pochopí, že odpor vodiče se zvětšuje s rostoucí délkou a teplotou vodiče, zmenšuje se se zvětšujícím se obsahem jeho průřezu a souvisí s materiálem, ze kterého je vodič vyroben - správně sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod podle schématu - odliší zapojení spotřebičů v obvodu za sebou a vedle sebe a určí výsledné elektrické napětí, výsledný elektrický proud a výsledný odpor spotřebičů - dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními, objasní nebezpečí vzniku zkratu a popíše možnosti ochrany před zkratem	Elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač Bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními Výroba a přenos elektrické energie	
Rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	- objasní účinky elektrického proudu (tepelné, světelné, pohybové) - změří elektrický proud ampérmetrem a elektrické napětí voltmetrem - rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu	Elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor;	

Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	Elektrický proud Elektrické napětí Odpor, vodiče	
Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	Elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla	
Využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh	- využívá poznatku, že se světlo šíří přímočaře, objasní vznik stínu - vyhledá hodnotu rychlosti světla v tabulkách pro vakuum a pro další optická prostředí	Vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích Zobrazení odrazem na zrcadle	
Rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	- rozpozná ve svém okolí různé zdroje světla - rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo pouze odráží - využívá zákona odrazu světla na rozhraní dvou optických prostředí k nalezení obrazu v rovinném zrcadle - pokusně určí rozdíl mezi dutým a vypuklým zrcadlem a dokáže uvést příklad jejich využití v praxi	Vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; Zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); Rozklad bílého světla hranolem	

	- rozhodne na základě znalostí o rychlostech světla ve dvou prostředích, zda se světlo při přechodu z jednoho prostředí do druhého bude lámat ke kolmici nebo od kolmice - rozliší pokusně spojku a rozptylku, najde pokusně ohnisko tenké spojky a určí její ohniskovou vzdálenost - dokáže popsat, z čeho jsou složeny jednoduché optické přístroje a jak se využívají v běžném životě - porozumí pojmům krátkozrakost a dalekozrakost a způsobu nápravy těchto očních vad brýlemi - pokusně objasní rozklad bílého světla optickým hranolem, vysvětlí vznik duhy v přírodě		
ENERGIE			
Žák: Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Žák: - uvede výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie Jaderné reakce	
VESMÍR			
Žák: Objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	Žák: - popíše Sluneční soustavu a má představu o pohybu vesmírných těles (na základě poznatků o gravitačních silách)	Sluneční soustava – její hlavní složky; měsíční fáze	

Vzdělávací oblast:
Člověk a příroda

Vzdělávací obor:
Chemie

Název vyučovacího předmětu:

CHEMIE

Časová dotace:

ročník	8.	9.
počet hodin v týdnu	1	1
žáci DPN	1	1

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět CHEMIE směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu žáků o obor, vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů. Žáci se učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětlovat a zdůvodňovat chemické jevy, využívat poznatky k rozvíjení odpovědných občanských postojů, získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

Formy a organizace výuky:

Většinou probíhá frontální výuka, která je spojována s praktickými cvičeními. Uplatňují se i demonstrační pokusy a nácviky jednoduchých laboratorních metod a postupů. Rozdělení žáků do skupin je omezeno vybavením školy pomůckami. Vždy je kladen důraz na dodržování zásad bezpečné práce a postupů v souladu s platnou legislativou.

Průřezová témata:

Ve výuce předmětu chemie jsou zařazena následující průřezová témata:

Enviromentální výchova (ENV)

- vztah člověka k prostředí (ENV/TO4)

Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení
- vedeme žáky ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek
- dáváme žákům možnost samostatně či ve skupinách formulovat závěry na základě pozorování a pokusů

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme problémové situace související s učivem chemie
- dáváme žákům možnost volit různé způsoby řešení
- dáváme možnost obhajovat svá rozhodnutí
- vedeme žáky k promýšlení pracovních postupů praktických cvičení
- vedeme žáky k nacházení příkladů chemických dějů a jevů z běžné praxe, k vysvětlování jejich chemické podstaty
- klademe důraz na aplikaci poznatků v praxi

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke správnému užívání chemických symbolů a značek
- podněcujeme žáky k argumentaci
- zadáváme takové úkoly, při kterých mohou žáci navzájem komunikovat

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- podněcujeme žáky ke smysluplné diskusi
- vytváříme situace, při kterých se žáci učí respektovat názory jiných

Kompetence občanské
- společně s žáky respektujeme pravidla pro práci s chemickými látkami
- vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování
- předkládáme situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí
- vedeme žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích (přivolat pomoc a poskytnout první pomoc)

Kompetence pracovní
- vedeme žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení
- vyžadujeme dodržování vymezených pravidel, povinností z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí
- zadáváme úkoly tak, aby žáci byli schopni využít poznatků v běžné praxi

Kompetence digitální
- vedeme žáky ke kritické práci s informacemi, efektivní komunikaci a vzájemné spolupráci v digitálním prostředí
- vedeme žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klademe důraz na etické jednání, ohleduplnost a respekt k ostatním
- seznamujeme žáky s principy bezpečného chování na internetu a vedeme je k tomu, aby při práci s informacemi uplatňovali právní a etické normy spojené s využíváním převzatých zdrojů

Chemie 8. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE			
Žák: Určí společné a rozdílné vlastnosti látek Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	Žák: - porovnává látky podle jejich vlastností - vybere nebezpečné chemikálie a uvede jejich nebezpečnost	Vlastnosti látek - hustota, rozpustnost, kujnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek Nebezpečné látky a přípravky – značení a užívání běžných chemikálií, zásady bezpečné práce	ENV/TO4 vztah člověka k prostředí
SMĚSI			
Žák: Rozlišuje směsi a chemické látky Vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi Rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití	Žák: - označí a pojmenuje dané směsi - vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení - ukáže a vyřeší oddělování směsí: filtrace - roztřídí druhy vod	Směsi – různorodé a stejnorodé, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok, oddělování složek směsí Voda – voda v přírodě, destilovaná, pitná, odpadní; čistota vody Vzduch – složení, čistota ovzduší, smog, teplotní inverze, ozonová vrstva	

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY			
Žák: Používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech	Žák: - analyzuje molekulu, atom, dá do souvislostí	Částicové složení látek – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony	
	- rozlišuje chemický prvek chemickou sloučeninu - pojmenuje a naučí se zpaměti vybrané prvky a jejich značky	Prvky – názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo	
Orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	- zařadí správně prvky do skupin a řad v periodické soustavě prvků	Chemické sloučeniny – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin	
CHEMICKÉ REAKCE			
Žák: Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání	Žák: - vyřeší a zobecní chemické reakce	Chemické reakce – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost	
Aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	- využije příkladů nebezpečných reakcí z praxe	Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza	

ANORGANICKÉ SLOUČENINY			
Žák: Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí Orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	Žák: - dá do souvislostí a shrne praktické využití oxidů, kyselin, hydroxidů a solí - určí stupeň kyselosti a zásaditosti daných sloučenin na stupnici pH	Oxidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů Kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů Soli kyslíkaté a nekyslíkaté – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů	

Chemie 9. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
ORGANICKÉ SLOUČENINY			
Žák: Rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů	Žák: - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - posuzuje význam paliv - rozpozná užitečnost a škodlivost daných derivátů uhlovodíků z praxe (např. alkoholy) - zaujme názor na význam přírodních látek na lidské zdraví	Uhlovodíky - příklady a využití Paliva - ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva Deriváty uhlovodíků – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin Přírodní látky – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů	
CHEMIE A SPOLEČNOST			
Žák: Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	Žák: - roztřídí prvotní a druhotné suroviny a vybere jejich využití	Chemický průmysl v ČR – výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze	

Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	- zaujme názor na využívání různých látek v praxi - ukáže, jak postupovat při zacházení s chemickými látkami	Hořlaviny – význam tříd nebezpečností, zásady zacházení, první pomoc při popálení nebo poleptání Průmyslová hnojiva, užití a hledisko ochrany životního prostředí Tepelně zpracované materiály – cement, vápno, sádra, keramika Plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití, likvidace Detergenty a pesticidy, insekticidy Léčiva a návykové látky	

Vzdělávací oblast:
Člověk a příroda

Vzdělávací obor:
Přírodopis

Název vyučovacího předmětu:

PŘÍRODOPIS

Časová dotace:

ročník	6.	7.	8.	9.
počet hodin v týdnu	2	2	2	2
žáci DPN	1	1	2	2

Charakteristika předmětu:

Cílem vyučovacího předmětu PŘÍRODOPIS je poznávání přírodních zákonů pomocí vlastních prožitků a rozumového poznání, poznání přírody jako systému. Důraz klademe na udržování rovnováhy existence živých soustav, včetně člověka. Žáci získávají základní poznatky o živé a neživé přírodě, směřují k podchycení a rozvíjení zájmů o přírodu a přírodniny. Žáci se učí poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Učí se aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě a získávají schopnosti k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislostí člověka na přírodních zdrojích. Žáci se seznamují se stavbou živých organismů. Žáci si utvářejí kladný vztah k přírodě, ke svému zdraví, k ochraně životního prostředí.

Formy a organizace výuky:

Žáci pracují ve třídě a v počítačové učebně s využíváním výukových programů, různých forem práce a s využitím dostupných vyučovacích pomůcek. Využívají se názorné pomůcky a video ukázky.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání: frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce (s využitím přírodnin, pracovních listů, odborné literatury), přírodovědné vycházky s pozorováním, krátkodobé projekty.

Průřezová témata:

Ve výuce předmětu přírodopis jsou zařazena následující průřezová témata:

Enviromentální výchova (ENV)

- základní podmínky života (ENV/TO2)

Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k vyhledávání, třídění a propojování informací
- vyžadujeme správné používání odborné terminologie
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných informací

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje více postupů
- zařazujeme metody, při kterých žáci sami navrhují řešení, docházejí k závěrům a vyhodnocují získaná fakta

Kompetence komunikativní

- využíváme ke vzájemné komunikaci žáků práci ve skupinách
- vedeme žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě
- umožňujeme žákům zhodnotit výsledky své práce a reagovat na hodnocení ostatních, argumentovat, přijmout kritiku

Kompetence sociální a personální

- využíváme skupinového vyučování ke spolupráci při řešení problémů
- navozujeme situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu odpovědnosti

Kompetence občanské
- vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování
- vedeme žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s ochranou životního prostředí, ochranou vlastního zdraví i zdraví svých blízkých

Kompetence pracovní
- vedeme žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s mikroskopickými preparáty a s živými přírodninami
- zadáváme úkoly tak, aby měli žáci možnost si práci sami organizovat, navrhnout postup a časový rozvrh

Kompetence digitální
- vedeme žáky ke kritickému vyhledávání informací o pozorovaných a zkoumaných organismech a k porovnávání vyhledaných informací s informacemi v dalších zdrojích
- rozvíjíme dovednost žáků analyzovat a vyhodnocovat informace a vyvozovat z nich odpovídající závěry
- vedeme žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klademe důraz na etické jednání spojené s využíváním převzatých zdrojů

Přírodopis 6. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA			
Žák: Rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	Žák: - vysvětlí, co zkoumají jednotlivé biologické vědy - uvede příklady rozmanitosti přírody	Vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života jeho význam – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty, názory na vznik života	
Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	- vysvětlí rozdíl mezi nebuněčným, jednobuněčným a mnohobuněčným organismem, uvede příklady	Dědičnost	
Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě	- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě	Dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení	
Uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	- na příkladech řas, kvasinek a prvoků vysvětlí pojmy producent, konzument, reducent	Viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití	
BIOLOGIE HUB			
Žák: Rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	Žák: - vysvětlí rozdíl ve stavbě buňky hub a rostlin - popíše jednotlivé části hub - pozná (i s pomocí atlasu) naše nejznámější jedlé a jedovaté houby	Houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy	

	- popíše význam hub v přírodě i pro člověka, rozlišuje mezi parazitismem a symbiózou - pozná lišejník	Houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami Lišejníky – výskyt a význam	
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ			
Žák: Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	Žák: - popíše vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování	
Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	- pochopí vývojové zdokonalení stavby těla	Vývoj, vývin a systém živočichů	
Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	- porovná stavbu těla tasemnice a škrkavky - rozlišuje vnitřní a vnější parazity - podle charakteristických znaků rozlišuje plže, mlže, hlavonožce - pozná vybrané zástupce (hlemýžď, páskovka, škeble, srdcovka, sépie) - popíše tělo žížaly a vysvětlí funkce jednotlivých orgánů - vysvětlí význam žížaly v přírodě	Vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)	

	- dokáže popsat vnější i vnitřní stavbu těla členovců - rozlišuje jednotlivé třídy členovců podle charakteristických znaků a uvede nejznámější zástupce jednotlivých tříd - dokáže popsat tělo včely medonosné jako modelový příklad hmyzu - rozlišuje proměnu dokonalou a nedokonalou - orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu a pozná vybrané zástupce		
Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	- zhodnotí pozitivní i negativní význam hospodářských a epidemiologických druhů hmyzu	Rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva	

Přírodopis 7. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
BIOLOGIE ROSTLIN			
Žák: Odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	Žák: - pozná rostliny v přírodě - podle charakteristických znaků rozlišuje hlavní zástupce nahosemenných rostlin, vysvětlí vývoj rostlin - dokáže rozlišit nižší a vyšší rostlinu	Anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod) Fyziologie rostlin – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování	ENV/TO2 základní podmínky života
Vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	- vysvětlí rozdíl mezi výtrusnými a semennými rostlinami - vybrané zástupce rozlišuje na mechorosty a kapraďorosty	Systém rostlin – poznávání mechorostů, kapraďorostů (plavuně, přesličky, kapradiny)	
Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	- vysvětlí význam výtrusných - dokáže rozlišit nižší a vyšší rostlinu - zná příklady výtrusných rostlin - vybrané zástupce rozlišuje na mechorosty a kapraďorosty - vysvětlí funkce jednotlivých částí rostlinného těla (kořen, stonek, list, květ, plod) - pochopí význam charakteristických znaků pro určování rostlin	Systém rostlin – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapraďorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců	

	- vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou a uvede konkrétní příklady - pracuje s atlasy a zjednodušenými klíči rostlin - popíše význam lesa a způsoby jeho ochrany - vysvětlí význam výtrusných - vysvětlí význam a zásady třídění organismů	Význam rostlin a jejich ochrana	
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ			
Žák: Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	Žák: - porovná vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování	
Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	- dokáže rozdělit zástupce do jednotlivých tříd a chápe vývojové zdokonalování	Vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)	

Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	- vysvětlí přizpůsobení živočichů danému prostředí	Rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva	
Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	- pozná vybrané zástupce ryb - rozlišuje nejznámější mořské a sladkovodní ryby - rozumí postavení ryb v potravním řetězci, význam ryb v potravě člověka - pozná vybrané zástupce obojživelníků - vysvětlí přizpůsobení obojživelníků vodnímu prostředí - pozná vybrané zástupce plazů, seznámí se s exotickými druhy plazů a možností jejich chovu v teráriích - zná význam plazů v potravním řetězci - chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu - pozná vybrané zástupce a dokáže je podle znaků rozdělit do nejznámějších řádů (pěvci, dravci, hrabaví, atd.) - přizpůsobení prostředí - zná zástupce tažných a přezimujících ptáků - popíše stavbu těla savců a základní charakteristiku	Vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci) Projevy chování živočichů	

	- podle charakteristických znaků rozlišuje základní řády savců a správně roztřídí vybrané zástupce - vysvětlí přizpůsobení savců prostředí a způsobu života (např. kytovci, netopýři, krtek, apod.) - pozná vybrané zástupce - zná význam těchto živočichů v přírodě i pro člověka, jejich postavení v ekosystému		

Přírodopis 8. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ			
Žák: Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	Žák: - porovná vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování	
Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	- dokáže rozdělit zástupce do jednotlivých tříd a chápe vývojové zdokonalování	Vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)	
Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	- rozlišuje nejznámější mořské a sladkovodní ryby - pozná vybrané zástupce plazů, seznámí se s exotickými druhy plazů a možností jejich chovu v teráriích - chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu - pozná vybrané zástupce a dokáže je	Vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)	

Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	podle znaků rozdělit do nejznámějších řádů (pěvci, dravci, hrabaví, atd.) - přizpůsobení prostředí - popíše stavbu těla savců a základní charakteristiku - vysvětlí přizpůsobení savců prostředí a způsobu života (např. kytovci, netopýři, krtek, apod.) - zná význam těchto živočichů v přírodě i pro člověka, jejich postavení v ekosystému	Rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva Projevy chování živočichů	
BIOLOGIE ČLOVĚKA			
Žák: Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	Žák: - zařadí člověka do systému živočišné říše, charakterizovat biologické znaky lidského a živočišného organismu - vysvětlí pojmy: buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus - zná stavbu a funkci jednotlivých tkání lidského těla - zná význam soustav tvořící oporu a tvar těla a umožňující pohyb - dovede pojmenovat základní kosti a svaly	Anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost	

	- umí pojmenovat a popsat části trávicí soustavy a zná jejich funkci - zná příčiny nemocí trávicí soustavy, jejich prevence a zásady první pomoci - pojmenuje a popíše části dýchací soustavy, vysvětlí činnost dýchací soustavy v práci a při zátěži - zná příčiny nemocí dýchací soustavy, prevence, zásady krve, jejich prevenci a zásady první pomoci - pojmenuje stavbu a funkci vylučovací soustavy - vyjmenuje příčiny onemocnění vylučovací soustavy první pomoci - zná složení krve a funkci jednotlivých částí krve - zná stavu srdce a druhy cév - umí vysvětlit činnost srdce a celé oběhové soustavy - popíše význam a stavbu kůže - zná příčiny onemocnění soustavy kožní, jejich prevence a zásady první pomoci - zná stavbu nervové soustavy - popíše činnost nervové soustavy - popíše části mozku a jejich význam - zná stavbu a funkci zrakového, sluchového a rovnovážného ústrojí - pojmenuje nejdůležitější hormony lidského těla a jejich vliv na řízení lidského organismu - popíše stavu a funkci mužské a ženské		

Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	- vysvětlí vývoj člověka - zná lidské rasy a jejich charakteristické znaky	Fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka	
Objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	- vysvětlí způsob oplození - popíše jednotlivé etapy života - zná vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka - vyjmenuje návykové látky a jejich nebezpečí - vysvětlí význam dědičnosti a proměnlivosti organismu	Fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka	
Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	- vyjmenuje příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci - objasní význam zdravého způsobu života	Nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie	

Přírodopis 9. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
NEŽIVÁ PŘÍRODA			
Žák: Rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	Žák: - vysvětlí teorii vzniku Země - popíše teorii o vzniku a vývoji života na Zemi - rozliší prvky souměrnosti krystalu - orientuje se ve stupnici tvrdosti - podle charakteristických vlastností rozpozná vybrané nerosty - zná význam některých důležitých nerostů (rudy) - rozlišuje horniny vyvřelé, usazené a přeměněné a popíše způsob jejich vzniku - zná význam a použití důležitých hornin (žula, vápenec, břidlice)	Země – vznik a stavba Země Nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků	
Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů - uvede konkrétní příklad vnitřních a vnějších geologických dějů - dokáže popsat vlivy erozí ve svém okolí (skalní města) - porovná význam půdních činitelů pro vznik půdy - rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy	Vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky Půdy – složení, vlastnosti a význam půdy Vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí	

Uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků - rozlišuje jednotlivé geologické éry podle charakteristických znaků a typických organismů - orientuje se v základních ekologických pojmech (ekosystém, potravní řetězec, populace, společenstvo, biom)	Podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka Mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	
ZÁKLADY EKOLOGIE			
Žák Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	Žák - rozlišuje živé a neživé složky životního prostředí - vysvětlí základní vztahy mezi populacemi a uvede konkrétní příklady parazitismu a symbiózy	Organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy a prostředím	
Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	- uvede konkrétní příklad potravního řetězce a vysvětlí důsledky oslabení jednoho článku řetězce	Organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému	

Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí	- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a jejich důsledky pro rovnováhu ekosystémů	Ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území	
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY			
Žák Aplikuje praktické metody poznávání přírody	Žák - sleduje aktuální stav životního prostředí - chápe principy trvale udržitelného rozvoje - rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - orientuje se v globálních problémech biosféry - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů - zná pojem gen, křížení, genové inženýrství	Praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem, zjednodušené určovací klíče a atlasy, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů	

Vzdělávací oblast:
Člověk a příroda

Vzdělávací obor:
Zeměpis

Název vyučovacího předmětu:

ZEMĚPIS

Časová dotace:

ročník	6.	7.	8.	9.
počet hodin v týdnu	1	2	2	2
Žáci DPN	1	1	2	2

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět ZEMĚPIS směřuje k získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod. Žáci získávají a rozvíjejí dovednosti pracovat se zdroji geografických informací, respektovat přírodní hodnoty, lidské výtvory a učí se ochraně životního prostředí. Součástí výuky je i rozvoj trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka, rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování, aplikování geografických poznatků v praktickém životě.

Formy a organizace výuky:

Vyučovací předmět probíhá v klasických učebnách formou frontální výuky s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem, encyklopediemi… Při vyučování je možná také skupinová práce s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu. Příležitostně využíváme zeměpisné vycházky s pozorováním.

Průřezová témata:

Ve výuce předmětu zeměpis jsou zařazena následující průřezová témata:

Výchova k myšlení v evropských globálních souvislostech (EGS)

- Evropa a svět nás zajímá (EGS/TO1)
- objevujeme Evropu a svět (EGS/TO2)
- jsme Evropané (EGS/TO3)

Multikulturní výchova (MKV)

- kulturní diference (MKV/TO1)
- etnický původ (MKV/TO3)

Enviromentální výchova (ENV)

- ekosystémy (ENV/TO1)
- lidské aktivity a problémy životního prostředí (ENV/TO3)
- vztah člověka k prostředí (ENV/TO4)

Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- požadujeme, aby žáci vybírali a využívali vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, uváděli získané poznatky do souvislostí a využívali je v praxi
- vyžadujeme používání odborné geografické terminologie
- vedeme žáky k orientování se ve fyzickogeografické, socioekonomické a základní kartografické složce předmětu

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vyjadřování svých myšlenek a názorů kultivovaně a v logickém sledu
- vyžadujeme dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- vedeme žáky k naslouchání a respektování názorů druhých

Kompetence k řešení problémů

- podporujeme u žáků schopnost pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- vedeme žáky ke kritickému myšlení a rozvíjíme schopnost hájit svá rozhodnutí
- využíváme metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci

- zadáváme úkoly, při kterých jsou žáci nuceni argumentovat, diskutovat na dané téma a obhajovat své výroky

Kompetence sociální a personální
- vytváříme podmínky pro spolupráci žáků ve skupinách
- spoluvytváříme se žáky pravidla, na základě kterých si vzájemně pomáhají a jsou schopni o pomoc požádat
- vedeme žáky ke vzájemnému naslouchání
- utváříme u žáků pocit odpovědnosti za svá jednání

Kompetence občanské
- vedeme žáky k dodržování pravidel slušného chování
- vedeme žáky k pochopení práv a povinností

Kompetence pracovní
- vedeme žáky k efektivní práci
- požadujeme od žáků dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- vedeme žáky k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací

Kompetence digitální
- vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy
- seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi
- klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě

Zeměpis 6. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE			
Žák: Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	Žák: - používá glóbus jako zmenšený a zjednodušený model planety Země k demonstraci rozmístění oceánů a kontinentů - určuje s pomocí zeměpisných souřadnic na glóbusu i mapě absolutní (matematickou) geografickou polohu jednotlivých lokalit na Zemi - rozumí pojmům: poledník, místní poledník, hlavní poledník, rovnoběžka, zemský rovník, zeměpisná síť, nadhlavník, obratníky, polární kruh, datová mez vysvětlí pojem krajinná sféra - používá různé druhy plánů a map, orientuje se v nich, přepočítává vzdálenosti podle různých měřítek - vysvětlí příčiny rozdílného času jednotlivých míst na Zemi, pochopí účel časových pásem a úlohu hlavního a 180. poledníku pro určování času na Zemi - seznámí se se znázorněním výškopisu a polohopisu na mapách	Komunikační geografický a kartografický jazyk – vybrané obecně používané geografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat Geografická kartografie a topografie – glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť; poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám;	

	- prokáže aktivní znalost smluvených značek, vrstevnic, výškových kót, nadmořské výšky, hloubnic - vyhledá potřebné informace v mapových atlasech, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících- používá zeměpisnou síť	praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné podobě	
PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ			
Žák: Prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	Žák: - objasní postavení Slunce ve vesmíru a popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy - charakterizuje polohu, povrch, pohyby Měsíce, jednotlivé fáze Měsíce - aplikuje poznatky o vesmíru a o sluneční soustavě v pohledu na zemské těleso - rozumí pojmům: planeta, hvězda, planetky, měsíce, meteorická tělesa, komety, Galaxie, cizí galaxie, používá v praktických příkladech znalosti o kulatosti planety Země - vysvětlí délku trvání dnů a nocí na Zemi a pravidelné střídání ročních období	Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas	
Rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	Krajinná sféra – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry	

Porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	- porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	Systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně	ENV/TO1 Ekosystémy

Zeměpis 7. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
REGIONY SVĚTA			
Žák: Lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	Žák: - provede regionalizaci v jednotlivých světadílech, vytyčí společné znaky daného regionu, provede porovnání jednotlivých regionů - vyhledá a pojmenuje vybrané modelové státy, hlavní a významná města - vyhledá na mapách hlavní soustředění osídlení a hospodářských činností v jednotlivých světadílech, v regionech a modelových státech, popíše a porovná jejich sektorovou, odvětvovou a územní strukturu a zvažuje souvislost s přírodními poměry - dokáže na mapě lokalizovat významné geografické pojmy, s kterými se seznámí	Světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)	EGS/TO1 Evropa a svět nás zajímá

Porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	- seznámí se s mezinárodními organizacemi - vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu v jednotlivých světadílech	Modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení	
Zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	Modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení	

Zeměpis 8. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
REGIONY SVĚTA			
Žák: Porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	Žák: - seznámí se s evropskými organizacemi - vyhledá na mapě státy Evropy a jejich hlavní státy - vyhledá na mapách nejvýznamnější přírodní a kulturní oblasti	Světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů (oblasti přírodní, podnebné, sídelní, jazykové, náboženské oblasti, kulturní oblasti)	
Zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	Evropa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení	

ČESKÁ REPUBLIKA			
Žák: Vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy Hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu Hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	Žák: - zjistí historii, statistické údaje vztahující se k obci - popíše a posoudí regionální zvláštnosti, typické znaky přírody, osídlení, hospodářství a kultury místního regionu a jejich možné perspektivy - pracuje aktivně s turistickou mapou místního regionu - určí absolutní geografickou polohu České republiky - vyhodnotí relativní geografickou polohu České republiky podle různých kritérií - porovná rozlohu České republiky s rozlohou vybraných států světa a s rozlohou sousedních států - charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, zvláštnosti, kulturní zajímavosti jednotlivých regionů a porovnává jejich hospodářskou funkci a vyspělost	Místní region – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry) Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu	EGS/TO2 Objevujeme Evropu a svět ENV/TO3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	- vyhledá na mapách největší a nejvýznamnější sídla v České republice a určí jejich lokalizační faktory - srovnává ukazatele o lidnatosti, rozmístění, pohybu a struktuře obyvatelstva České republiky se sousedními státy - vyhledá aktuální demografické údaje své obce, zpracovává je, týkající vyhodnocuje a pokouší se o prognózu dalšího vývoje, rozlišuje a porovnává předpoklady, rozmístění a perspektivu hospodářských aktivit v České republice - charakterizuje hospodářství České republiky po jednotlivých oblastech: průmysl, zemědělství, doprava a spoje, služby, cestovní ruch, zahraniční obchod - zhodnotí postavení své obce v rámci hospodářství celé republiky, lokalizuje na mapách jednotlivé regiony a administrativní celky v České republice	Regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech	
Uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	Regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech	

Zeměpis 9. ročník ZŠ

OVO	ŠKOLNÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ			
Žák: Posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	Žák: - pracuje aktivně s tématickými mapami obsahujícími informace o obyvatelstvu, sídlech a hospodářských činnostech v celosvětovém měřítku - orientuje se v počtu a rozmístění lidí na Zemi, vyhodnocuje aktuální demografické ukazatele - popisuje rozmístění lidských ras, národů, jazyků, náboženství, lidských sídel, nejvýznamnějších aglomerací	Obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky	EGS/TO3 jsme Evropané MKV/TO1 kulturní diference MKV/TO3 etnický původ
Posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	- rozlišuje a posuzuje předpoklady a lokalizační faktory sídel a hospodářských aktivit na konkrétních regionálních příkladech	Obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky	
Zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	- určí a vyhledá hlavní oblasti světového hospodářství	Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace	

Porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	- porovnává a lokalizuje na mapách hlavní (jádrové) a vedlejší (periferní) oblasti světového hospodářství	Světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně	
Porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	- vymezí kritéria hodnocení vyspělosti státu - uvede, vyhledá a charakterizuje příklady států podle stupně rozvoje - rozlišuje a porovnává státy světa podle zeměpisné polohy, počtu obyvatelstva	Regionální společenské, politické a hospodářské útvary – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska	
Lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	- orientuje se na politické mapě světa - uvede aktuální počet států současného světa, vyhledá na politické mapě světa nově vzniklé státy - uvádí příklady různé míry demokracie ve světě - lokalizuje aktuální příklady politických, národnostních a náboženských konfliktů ve světě - vymezí globální problémy, hledá jejich příčiny, diskutuje o možných důsledcích a hledá řešení		

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ			
Žák: Porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	Žák: - posuzuje působení přírodních krajinotvorných procesů a vzájemný vztah mezi přírodou a lidskou společností na krajinu a na životní prostředí	Krajina – přírodní a společenské prostředí, typy krajin	ENV/TO4 vztah člověka k prostředí
Uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	Krajina – přírodní a společenské prostředí, typy krajin	
Uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	- zhodnotí jak společenské a hospodářské vlivy lidské společnosti působí dlouhodobě v prostoru a v čase na krajinu a životní prostředí, uvede kladné a záporné příklady - zhodnotí dodržování zásad ochrany přírody a životního prostředí na lokální i globální úrovni - rozlišuje vzhled, funkci a znaky přírodních a kulturních krajin, uvede příklady	Vztah příroda a společnost – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva	

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE			
Žák: Ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	Žák: - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - využívá aktivně mapy, atlasy, cestovní průvodce, pracuje s internetem a s dalšími materiály při vyhledávání informací	Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů	
Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	- aplikuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě porozumí pojmům ekologie, trvale udržitelný rozvoj	Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích	